

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia z 2 kwietnia 1938 r.

**Izba II karna
sygn. 3 K 12/38**

Teza

1. W przypadku skazania sprawcy kilkoma prawomocnymi wyrokami za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego z wyroków, kary za te przestępstwa winny być połączone w jedną karę łączną bez względu na to, że w jednym z późniejszych wyroków orzeczono także o przestępstwie popełnionym po wydaniu pierwszego wyroku.

2. W przypadku zbiegu wyroków, w których wymierzono kary częściowo za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku, częściowo popełnione po tym terminie, należy utworzyć osobną karę łączną za pierwsze przestępstwa i osobną za drugie.

Z uzasadnienia

1. Kasacja oskarżonego zarzuca obrazę art. 35 k.k. przez odmowę połączenia wskazanych w niej wyroków.

2. Wedle ustaleń wyroku oskarżony został skazany prawomocnie: a) wyrokiem Sądu Grodzkiego w Wilnie z 30 listopada 1935 r. na łączną karę 7 miesięcy więzienia za przestępstwo z art. 264 i 265 k.k., popełnione 29 grudnia 1934 r., b) wyrokiem Sądu Grodzkiego w Warszawie z 10 kwietnia 1936r. na karę łączną 1 roku więzienia za przestępstwo z art. 264 i 265 k.k. popełnione w okresie od 19 października 1934 r. do grudnia 1934 r. i od 19 listopada 1934 r. do 7 grudnia 1934r., c) wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z 15 stycznia 1937 r. na karę łączną 3 ½ lat więzienia za przestępstwo z art. 187, 188, 264 i 128 k.k. popełnione w 1935r. i za przestępstwo z art. 143 k.k. popełnione w marcu 1936 r. podtrzymane w maju 1936r., w sierpniu 1936r. i na rozprawie 12 stycznia 1937r. Sąd I instancji i Sąd odwoławczy odmówiły połączenia wymienionych wyroków na tej podstawie, że wobec popełnienia jednego z czynów objętych wyrokiem pod c) po uprzednich skazaniach za przestępstwa pod a) i b) połączenie kar tymi wyrokami orzeczonych z karą łączną orzeczoną wyrokiem pod c) jest niedopuszczalne. Kasacja zwalcza ten pogląd i żąda połączenia kar a) i b) i tych kar pod c) za przestępstwo z art. 143 k.k. jako odrębnej kary, lub połączenia kar pod b) i c).

W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na kary pozbawienia wolności Sąd wymierza karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa (art. 31 § 1 k.k.). Karę łączną wymierza się w granicach określonych w § 2 i następnych tego artykułu oraz w art. 32, 33 i 34 k.k.

Te same zasady stosują się odpowiednio w myśl art. 35 k.k. w przypadku, gdy sprawca został skazany kilkoma prawomocnymi wyrokami za przestępstwa popełnione przed wydaniem przez Sąd pierwszego z tych wyroków, niezależnie od tego, czy kara była wykonana.

Zachodzi pytanie, jak postąpić, jeśli drugim wyrokiem skazano oskarżonego na karę łączną za przestępstwo popełnione przed wydaniem wyroku I instancji i za przestępstwa popełnione po wydaniu pierwszego wyroku.

Sąd odwoławczy odmówił połączenia wymienionych wyroków z tego powodu, że przepis art. 35 k.k. odnosi się do wypadku zbiegu prawomocnych wyroków skazujących tylko wtedy, gdy wszystkie osądzone tymi wyrokami przestępstwa zostały popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku, a nie stosuje się, gdy późniejszym wyrokiem, prócz przestępstw popełnionych przed wydaniem pierwszego wyroku, osądzono także przestępstwa popełnione po wydaniu pierwszego. Powód ten nie uzasadnia odmowy połączenia wyroków. Ani treść § 1 art. 31 k.k. ani jego związek logiczny z § 2 tego artykułu nie przemawia za wykładnią Sądu odwoławczego. Celem przepisu art. 35 k.k. jest, aby w myśl zasad o łączeniu kar połączono kary orzeczone różnymi wyrokami za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego z nich, aby za te przestępstwa nie wymierzono kary przekraczającej o połowę najwyższego ustawowego wymiaru za przestępstwo zagrożone karą najsurowszą lub najwyższego ustawowego wymiaru przewidzianego dla danego rodzaju kary. To jest materialno-prawna treść przepisów o łączeniu kar, która winna być przestrzegana bez względu na trudności formalne, jakie przy jej stosowaniu mogą się nasunąć. Przy przyjęciu wykładni wyrażonej w zaskarżonym wyroku może się zdarzyć, że wskutek odmowy połączenia kar z tej jedynie racji, iż jednym wyrokiem łącznym objęto jakieś mniejsze przestępstwo popełnione po wydaniu pierwszego wyroku, za które wymierzono karę kilkutygodniowego aresztu, skazany musiałby odcierpieć w sumie za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku kary przewyższające w sumie najwyższy wymiar ustawowy wskazany w § 2 art. 31 k.k. Zasadę wyrażoną w § 2 art. 31 k.k. złamałoby się jedynie dla tego przypadkowego zdarzenia, że jednym wyrokiem łącznym objęto także przestępstwo popełnione po wydaniu pierwszego wyroku. Stąd płynie wnioski, że w przypadku skazania sprawcy kilkoma prawomocnymi wyrokami za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego z wyroków, kary za te przestępstwa winny być połączone w jedną karę łączną bez względu na to, że w jednym z późniejszych wyroków orzeczono także o przestępstwie popełnionym po wydaniu pierwszego wyroku. Jeśli bowiem poszczególne czyny przestępne były już czynnikami składowymi pewnych wyroków łącznych, a następnie ujawnią się nowe czyny prawomocnie przypisane, które do czynów już połączonych pozostają w stosunku określonym w art. 35 k.k., wówczas owe uprzednie wyroki łączne stają się składnikami nowego wyroku łącznego, uwzględniającego już czyny uprzednio nie połączone, odpowiadające jedna warunkowi przewidzianemu w art. 35 k.k.; równocześnie owe uprzednie wyroki łączne zostają pochłonięte przez nowy wyrok łączny. Takiego postępowania wymaga konieczność zrealizowania zasady wyrażonej w art. 35 k.k.

Nasuwa się pytanie, jak postąpić z karami orzeczonymi za przestępstwa popełnione po wydaniu pierwszego wyroku, a połączone już prawomocnym wyrokiem, z karami orzeczonymi za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku.

Z powyższych rozważań wynika, iż w tym przypadku, należy z kar orzeczonych za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku utworzyć nową karę łączną, a za przestępstwo popełnione po wydaniu pierwszego wyroku, a więc nie ulegające wyrokowi łącznemu w myśl art. 35 k.k., pozostanie prawomocnie orzeczona kara, nie ulegająca połączeniu.

Rozstrzygnięcie to uwzględnia materialno-prawną treść przepisów o łączeniu kar. Kwestię materialnej rozciągłości orzeczenia o karze łącznej rozstrzygnąć można jedynie w ramach przepisów art. 31 i 35 k.k. Jak to wyżej wyjaśniono, przepis art. 35 k.k. domaga się połączenia kar orzeczonych za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku, tym samym wyłącza połączenie z nimi kar orzeczonych za przestępstwa popełnione po wydaniu pierwszego wyroku. Ponieważ brzmienie art. 31 k.k. nie wyłącza połączenia takich kar, bo wymaga łączenia kar za przestępstwa objęte jednym postępowaniem, przeto zdarzyć się może, że jednym wyrokiem łącznym objęto kary, które w myśl art. 35 k.k. nie ulegają łączeniu. Z zestawienia tych dwóch przepisów wynika, że materialna rozciągłość prawomocności orzeczenia o łączeniu kar w wyroku orzekającym o karze łącznej za przestępstwa objęte jednym postępowaniem nie może się rozciągać poza granice wskazane w art. 35 k.k. To znaczy, że orzeczenie o łączeniu kar objętych wyrokiem łącznym, skazującym za przestępstwa objęte jednym postępowaniem, nie przesądza prawomocnie o konieczności łączenia w wyroku zapadającym w myśl art. 35 k.k. kar orzeczonych za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku z karami orzeczonymi za przestępstwa popełnione po tym wyroku, choć takie połączenie prawomocnie orzeczono jednym z wyroków. Okoliczność, iż w chwili wydania pewnego wyroku łącznego, nie były ujawnione wszystkie kary, które winny były być połączone, nie może pozbawić skazanego korzystania z art. 35 k.k. jeśli później okaże się, że i co do innych wyroków zachodzą również warunki przewidziane w powołanym przepisie.

W przypadku więc zbiegu wyroków, w których wymieniono kary częściowo za przestępstwa popełnione przed wydaniem pierwszego wyroku, częściowo popełnione po tym terminie, należy utworzyć osobną karę łączną za pierwsze przestępstwa i osobną za drugie. Skoro Sąd odwoławczy niesłusznie odmówił połączenia kar, przeto Sąd Najwyższy z powodu obrazy art. 35 w związku z art. 31 k.k., zaskarżony wyrok uchylił.

[Cytowane artykuły: 31 k.k., 32 k.k., 33 k.k., 34 k.k., 35 k.k., 128 k.k., 143 k.k., 187 k.k., 188 k.k., 264 k.k., 265 k.k.]